

Anticolonialisme

L'anticolonialisme, a la Guinea Equatorial, havia estat molt eficaç; dos anys després de la independència van expulsar les restes de població europea van cridar pilots russos, metges xinesos i alguns cubans que ningú sabia què feien, i ràpidament entre tots van arrasar el país.

Jo vaig desembarcar un matí a l'aeroport de Malabo, ja fa molts anys, pels mateixos dies que el general Franco demanava com a recurs extrem el braç incorrupte de Santa Teresa. L'avió portava només vuit o deu persones, la meitat enviats pel ministeri espanyol d'Educació en missions greus i gairebé impossibles. Per pura casualitat jo també formava part d'una missió: un tribunal. A la baraca de l'aeroport ens esperava una humanitat espessa i penetrant, i multitud de desvagats locals, molts d'uniforme, que s'ocupaven de traure'ns els diners amb una fantàstica imaginació burocràtica i postcolonial. El govern no els pagava, i d'alguna manera havien de donar utilitat al càrrec, l'uniforme o l'amistat. Després, els camins i les carreteres, i els carrers de les ciutats, eren plens de soldats amb un pal travessat damunt de dos bidons, i paraven el cotxe per embutxacar-se algun bitllet amb l'excusa del control. De l'aeroport a la capital hi havia una mena d'autopista, deserta i amenaçada per la vegetació, i a una vora i l'altra cotxes rebentats, maquinària abandonada, i els camps de cacau sense treballar. L'anticolonialisme, a la Guinea Equatorial, havia estat molt eficaç; dos anys després de la independència van expulsar les restes de població europea, van cridar pilots russos, metges xinesos i alguns cubans que ningú sabia què feien, i ràpidament entre tots van arrasar el país.

Quan dic arrasar, vull dir arrasar. Ells amb ells, sense guerres ni multinacionals, ni altra forma de destrucció que l'abandó i el matxet. Quan jo vaig visitar el país, feia a penes cinc o sis anys que era independent i que havien expulsat les forces colonials. Va ser més que prou: ja no quedava res. Com que Guinea Equatorial era un territori molt petit, Espanya hi pogué acumular una proporció d'escoles, carreteres i hospitals molt considerable; amb poca construcció, i poca infraestructura, n'hi havia més, proporcionalment, que en la major part del països africans. Fins i tot el senyor Fraga Iribarne els havia regalat, com a obsequi de comiat, una emissora de televisió. Molt bé: als cinc anys, l'emissora ja feia temps que no funcionava, a l'hospital no hi havia ni portes i la gent hi havia de dur el propi llençol i matalàs,

i els metges xinesos preguntaven en xinès a les mares què els feia mal a les criatures. Les finques de cafè i de cacau dels europeus se les van repartir els ministres i càrrecs del govern, i respectives famílies, començant per la del president perpetu (als dos o tres anys ja era perpetu) Macías Nguema Biyogo Ngué Ndong, oncle del president perpetu actual. No era mala idea, repartir-se les finques dels europeus: la mala idea era deixar-les sense treballar. De manera que al mercat de Malabo la gent comprava i venia allò que bonament trobava, qui havia pogut criar un porc o una cabreta, o una senyora que venia una ceba, una sola ceba, tallant-la a gallons, i una altra que venia mistos xinesos, un a un, d'una sola capseta que era tota la seua mercaderia. Els russos havien posat un avió a disposició personal del president, i a canvi tenien l'exclusiva de la pesca, de manera que els guineans tenien prohibit eixir a pescar. Els cubans ningú sabia què feien, potser entrenar alguna milícia. I els xinesos, a més dels metges de l'hospital, sembla que treballaven en la idea d'un port nou. No se sabia cert: eren rumors.

Un dia, jo corregia exàmens a l'Institut de Malabo, que era prop del palau presidencial, i vaig sentir soroll —cosa molt rara— de vehicles. Vaig anar cap a la finestra a mirar, i llavors un col·lega local es llançà sobre mi i em va tirar a terra. Després de l'ensurt, l'explicació: aquells vehicles eren el cotxe del president i els jeeps de la guàrdia, i als jeeps anaven soldats amb la metrallera a punt, que disparaven sense avisar contra qualsevol moviment a les finestres. On devien haver après tanta eficàcia protectora? Qui sap si dec la vida a un professor guineà de llengua espanyola. Qui sap si podia haver estat víctima dels sistema. El país estava destrossat. En cinc anys, sense guerra ni bombes. I a les escoles i als sopars oficials, reunions públiques o privades, infants i adults havien de cantar "El colonialismo, abajo!, el imperialismo, abajo!, el socialismo, arriba!" Aquells dies vaig aprendre algunes lliçons importants sobre Àfrica, el colonialisme i la història de la humanitat. I ara vostès multipliquen això per cent o per mil, i el resultat és el Congo Belga, l'ex-Congo Belga, el Zaire, i el desastre infinit.